

**Yli-Kemin kalatalousalue**

3.9.2024

Varastotie 2

96320 Rovaniemi

toiminnanjohtaja Anna-Leena Inkerö

[anna-leena.inkero@lappikk.fi](mailto:anna-leena.inkero@lappikk.fi)

p. +358 40 5500 527

**Vaasan hallinto-oikeus**

Korsholmanpuistikko 43

PL 204, 65101 Vaasa

[vaasa.hao@oikeus.fi](mailto:vaasa.hao@oikeus.fi)

p. 029 56 42 611 (fax): 029 56 42 760

**Yli-Kemin kalatalousalueen valitus koskien Pohjois-Suomen aluehallintoviraston päätöstä 29.7.2024**

Asia: Kemijoen ja Raudanjoen voimalaitosten kalatalousvelvoitteiden muuttaminen, Kemi, Kemin maa, Kemijärvi, Tervola ja Rovaniemi (Nro 97/2024. Dnro PSAVI/932/ 2017).

Yli-Kemin kalatalousalue on tyytymätön Pohjois-Suomen aluehallintoviraston päätökseen jättää Rovaniemen yläpuolinen Kemijoen vesistö pois kalatalousvelvoitteen piiristä.

Kalatalousalue toteaa, että aluehallintovirasto on myös jättänyt huomiotta ja noudattamatta EU:n vesipuitedirektiivin keskeisintä sisältöä vesienhoitovelvoitteista ja niin ikään jättänyt huomiotta ja noudattamatta vesilain, luonnonsuojelulain, ympäristösuojelulain, kalastuslain ja perustuslain velvoitteita ja vaatimuksia vesistöjen ja kalakantojen tilan kohentamisesta sekä ihmisten ja alueiden tasapuolisesta kohtelusta.

Valituksessa Yli-Kemin kalatalousalue haluaa muutosta AVI:n päätökseen

1. AVI hylkäsi kalateiden rakentamisen Vanttauskosken, Pirttikosken ja Seitakorvan sekä Raudanjoen Permantokosken voimalaitoksiin (Päätös kohtaan 4 sivu 812 ja 867). -> päätöksessä on jätetty huomioimatta kalatalousvelvoitteet Kemijärven yläpuolisilta jokiosuuksilta.
2. AVI hylkäsi lohen ja meritaimen ylisiirrot Ounasjokeen ja Kemijärven yläpuolelle, päätöstä tehdessä ei ole huomioitu Yli-Kemin kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelmaa. (päätös kohta 5, sivu 812 ja 876)

3. AVI:n päätöksessä luvanhaltija veloitetaan rakentamaan kalatiet, mutta ei ole asetettu mitään määräyksiä kalateiden toimivuudelle (päätos sivu 813). Näin harkinta toimivuudesta jää luvanhaltijalle.
4. AVI on jättänyt huomioimatta ja noudattamatta EU:n vesipuitedirektiivin keskeisintä sisältöä vesienhoitovelvoitteista.

Liite: Valituksen perustelut

Rovaniemellä 3.9.2024

Yli-Kemin kalatalousalue

---

Kari Kivelä  
hallituksen puheenjohtaja

---

Anna-Leena Inkerö  
toiminnanjohtaja

## **Rovaniemen yläpuolinen Kemijoen vesistöalue jätettiin kalatalousvelvoitteen ulkopuolelle**

Lapin ELY-keskus ylimpänä kalatalousviranomaisena on osaltaan perustanut ja perustellut hakemustaan kalatalousvelvoitteen muuttamiseksi, Suomen johtavien tukijoiden ja Riista- ja kalatalouden tutkimuskeskuksen vuonna 2014 julkaiseman työraportin tulosten pohjalle, Rakennettujen jokien kalataloudelle aiheutuneet vahingot ja kalatalousvelvoitteet. Tutkimus on laaja, perinpohjainen ja tieteellisiin faktoihin ja näyttöihin pohjautuva.

*Raportissa tarkastellaan rakennettujen jokien kalatalousvelvoitteita suhteessa viimeaikaiseen tutkimustietoon ja sen pohjalta tehtyihin arvioihin kalakannoille ja kalataloudelle aiheutuneista vahingoista. Selvitys tehtiin Maa- ja metsätalousministeriön tutkimuslaitokselle antamana tulostavoitteena.*

*Selvityksen mukaan olosuhteet ovat olennaisesti muuttuneet velvoitteiden määrittämisen ajoista, mikä on perusteltavissa uudella, aiempaa huomattavasti laajemmalla ja muuttuneella tiedolla vaelluskalakantojen tuotannosta, istutus poikasten säilyvyydestä, istutusten kannattavuudesta sekä kalakantojen monimuotoisuudesta.*

*Olosuhteita ovat muuttaneet lisäksi rakennettujen jokivesistöjen laajamittaiset kunnostus- ja vesiensuojelutoimenpiteet.*

*Arviot Kemi- ja Iijoen lohen ja meritaimenen menetetyistä poikastuotannosta perustuvat jokien tuotantoalojen tarkasteluihin sekä uuteen tutkimustietoon Tornionjoen vaelluspoikastuotannosta ja sen tavoitetasosta.*

*Uudet arviot Kemi-, Ii- ja Oulujoen lohen ja meritaimenen kompensaatiotasoista ovat moninkertaisia nykyvelvoitteisiin nähden.*

*Nykyvelvoitteeseen verrattuna arvio lohen kompensaatiotarpeesta on 5-7 kertainen (voimassa oleva istutusvelvoite on 615 000 lohen vaelluspoikasta). Vastaavasti myös arvio istutettavien meritaimensmolttien määrästä on moninkertainen nykyvelvoitteeseen (90 000 vaelluspoikasta) nähden.*

Lohen esiintymisalue luonnontilaisella Kemijoella ulottui vesistön latvoille saakka Kemihaaraan, Kitiselle, Luiroon ja Ounasjoelle sekä moniin näiden sivujokiin. Merestä vaeltavaa taimenta tavattiin kaikissa niissä joissa, missä lohta tavattiin ja lisäksi myös pienemmissä sivujoissa.

Vaellussiian levinneisyysalueen on ulottunut Kemijärveen, jopa Kemihaaraan, Luiroon ja Kitiseen.

Yli-Kemin kalatalousalue hoksauttaa RKTL:n työraportin 2014 sisältävän perustellut arviot tapahtuneista olosuhteiden olennaisista muutoksista myös; kalastoa koskevan tiedon

lisääntymisessä, kalakantojen paremman hoidon tietämyksessä, vesistöjen tilan parantumisessa ja yhteiskunnallisten olosuhteiden muutoksessa.

Vesilain 3 luvun 22 § (vanhan VL:n 2:22,4) mukaan ”Lupaviranomainen voi hakemuksesta muuttaa kalatalousvelvoitetta ja kalatalousmaksua koskevia määräyksiä, jos olosuhteet ovat olennaisesti muuttuneet.

Vuonna 1987 toteutetussa vesilain uudistuksessa, joka toi muutoksia myös kalatalousvelvoitetta ja sen muuttamista koskeviin säännöksiin (VVL 2:22) voidaan luvan saaja velvoittaa kaikkiin tarkoituksenmukaisiin kalakannan säilyttämistä koskeviin toimenpiteisiin niin, että **rakentajan velvollisuus ulotettiin vahingollisten toimenpiteiden vaikutusalueelle.**

KHO on ratkaisuissaan katsonut, ettei VVL 2:22.4:ssä ole määritelty vähimmäisaikaa olosuhteiden olennaiselle muuttumiselle **vaan kalatalousvelvoite ja -maksu voidaan muuttaa aina, kun tällainen muutos on tapahtunut** (esim. Hiitolanjoen ratkaisu kalatievelvoitteen asettamiseksi KHO 29.1.2013, taltio 358).

Vesilain perusteella (VL 3:22,1) lainvoimaisen luvan kalatalousvelvoitteisiin voidaan puuttua myös niin, että luvanhaltijalle aiheutuu uusia velvoitteita.

Yli-Kemin kalatalousalue toteaa; Kiistatonta on, että olennaiset olosuhteiden muutokset koskevat koko Kemi- ja Ounasjoen vesistöalueita. Poissulkevia olosuhteiden muutosrajauksia ei ole RKTL/Luken tutkimuksissa, eikä ELY-keskuksen taholta esitetty.

Näin ollen katsomme, ettei aluehallintoviranomaisella ole minkäänlaista oikeutusta, eikä laillista perustetta, poissulkea, rajata tai määrää aikaistaa Rovaniemen yläpuolisen Kemijoen vesistöalueen kalatalousvelvoiteasian pikaista ja yhtäaikaista täytäntöönpanoa Kemijoen muiden osien kanssa.

Vaadimme Rovaniemen yläpuolisen Kemijoen vesistöalueen sisällyttämistä velvoitteiden piiriin.

Huomautamme hallinto-oikeutta ottamaan tarkastelussa huomioon myös aluehallintoviranomaisen päätöspäätöselälyissä olevan toteamuksen Kemihaaran ekologisen tilan olevan erinomainen ja Kemijärven yläpuolisen alueen soveltuvan hyvin lohikalojen luonnontuotantoon soveltuvaksi alueeksi.

Lisääntymisjoen poikastuotantoalueiden laajuus vaikuttaa keskeisesti siihen, millaisen absoluuttisen koon kukin lohikanta voi saavuttaa. Lisääntymisympäristön laatu puolestaan vaikuttaa erityisesti siihen, kuinka nopeasti kanta voi kasvaa vähäisillä kutulohimäärillä; esimerkiksi jos huono vedenlaatu aiheuttaa lisääntynyttä (kutukannan runsaudesta riippumatonta) kuolleisuutta mädille ja/tai poikasille, yhtä kutulohta kohden syntyy seuraavaan sukupolveen jatkuvasti vähemmän lohia kuin tilanteessa missä vedenlaatu on hyvä.

Yli-Kemin kalatalousalue pitää aluehallintoviraston tekemää päätöstä em. seikat huomioiden hyvin ristiriitaisena ja edesvastuuttomana, hylätä Kemijoen yläosan (Kemijärven yläpuoliset Kemijoen vesistöalueet) pois velvoitteista ja jättää vaelluskaloille elintärkeitä ja erittäin potentiaaliset Yli-Kemin, Kemihaaran, Tenniö- ja Naruskajokien sekä niiden sivuhaarojen poikastuotantoalueet hyödyntämättä.

### **Vesipuitedirektiivi ja ennallistamisasetus velvoittavat**

Kalavesien hoidon keskeiseksi tavoitteeksi on noussut kalakantojen luontaisen lisääntymisen ja monimuotoisuuden turvaaminen, minkä vuoksi esille on nousut myös kysymys mahdollisuudesta suunnata velvoitehoitoa kalojen luontaista elinkiertoa tukevaksi.

**Euroopan Unionin vesipolitiikan puitedirektiivi ja siihen liittyvä lakisääteinen vesienhoitotyö sisältävät velvoitteen parantaa vesistöjen ekologista tilaa. Vesistöjen tila ei huonone ja että niiden hyvä tila tai keinotekoisesti ja voimakkaasti muutettujen vesimuodostumien hyvä ekologinen ja kemiallinen tila saavutetaan vuoteen 2015 mennessä (VPD 4 (1) art.).**

**VPD liite V 1.2.5 mukaan parhaan saavutettavissa olevan ekologisen tilan määrittelyyn sisältyy ekologinen jatkumo.** Sillä tarkoitetaan pintavesityypeille ominaisten elävien lajien elinympäristöt ovat ajallisesti ja paikallisesti yhteydessä toisiinsa, jotta lajit voivat toteuttaa elinkiertonsa itseään ylläpitävinä kantoina.

Maa- ja metsätalousministeriön laatima kansallinen kalatiestrategia valmistui vuonna 2012 (MMM 2012). Strategian avulla halutaan edistää toimenpiteitä erityisesti uhanalaisten vaelluskalakantojen luonnonlisääntymisen vahvistamiseksi kalateiden ja muiden käytettävissä olevien keinojen avulla.

EU:n komission ehdotuksessa monivuotiseksi **lohikantojen hoito-ohjelmaksi** (Euroopan yhteisöjen komissio 2011) **esitettiin jopa kaikkien suoraan kalastusta tukevien lohi-istutusten lopettamista.** Jatkossa istutukset sallittaisiin vain elvytys- ja palautustarkoituksessa, ja niitä saisi siten tehdä vain luonnonkantajokiin tai jokiin, joissa on nousumahdollisuus lisääntymisalueille.

Myös Lohistrategiatyöryhmän (2013) laatiman **kansallisen lohi- ja meritaimenstrategian yhtenä visiona on, että ”elinvoimaiset lohi- ja meritaimenkannat lisääntyvät Suomenjoissa ja niitä palautetaan potentiaalisiin ja rakennettuihin jokiin ja puroihin siten, että kantojen geneettinen monimuotoisuus pitkällä aikavälillä vahvistuu.”**

**Strategiassa sanotaan myös, että ”rakennetuille ja potentiaalisille luonnonlohi- ja taimenjoille asetetaan tuotanto- ja kutukalojen määrätavoitteet, joilla pyritään saamaan aikaan luonnontuotannon kasvua.**

**Ennallistamisasetus** hyväksyttiin kesäkuussa järjestetyssä EU:n ympäristöneuvoston kokouksessa ja se astui voimaan 18.8.2024. Ennallistamisasetus on osa EU:n biodiversiteettistrategiaa, jonka tavoite on pysäyttää luontokato vuoteen 2030 mennessä. Asetuksen tavoite on, että vuoteen 2030 mennessä ennallistamistoimenpiteitä on tehty vähintään 20 prosentilla EU:n maa- ja merialueista. **Lisäksi tavoite on ulottaa toimet koskemaan kaikkia ennallistamisen tarpeessa olevia ekosysteemejä** vuoteen 2050 mennessä. **Käytännössä suurin osa vaadituista toimista liittyy Suomessa tavalla tai toisella soiden ja vesistöjen tilan parantamiseen.**

Yli-Kemin kalatalousalue katsoo, ettei aluehallintoviranomainen ole riittävästi huomionnut EU:n vesipuitedirektiivin velvoittavaa ja pakottavaa lainsäädäntöä Kemijoen vesistöalueen ekologisen tilan parantamiseksi, eikä ole päätöksessään velvoittanut ekologisen jatkumon aikaansaamista vesivoimalaitosten ohi Kemijärvelle saakka. Riittävät ympäristövirtaamat, läpi vuoden, ovat ekologisissa vesikäytävissä välttämättömiä, kalan ja muun eliöstön kulun mahdollistamiseksi. Sitä puoltavat myös ennallistamisasetuksen tavoitteet. Huomautamme myös, että ympäristövirtaama ei tarkoita vain vettä ”kalatiessä”, vaan myös riittävää virtamaa joessa - voimalaitosten katkokäytöt eivät sitä edusta!

Kalatalousalue huomauttaa myös sisävesikalojen, rapujen ja muiden eliöstön olevan ”vapaita kulkuyhteyksiä vailla jokivesissä” ja ne ovat tärkeitä vesiluonnon moniarvoisuudelle sekä jokivarren asukkaille. ELY-keskus on hakemuksessaan huomionnut vain merelliset vaelluskalat ja samaan virheeseen on sortunut aluehallintoviranomainen päätösperusteluissaan.

Yli-Kemin kalatalousalue pyytää hallinto-oikeutta ohjaamaan ja korjaamaan päätöstä vesipuitedirektiivin ja ennallistamisasetuksien hengen mukaisiksi niin, että riittävillä ympäristövirtaamilla varustetut ja mahdollisimman luonnonmukaiset ekologiset vesikäytävät rakennetaan Kemijärvelle saakka.

Kalatalousalue katsoo aluehallintoviraston linjaukset massiivisista lohi- ja meritaimen lisäämistutuksista Isohaaran voimalaitoksen alle, jokisuistoon ja merialueelle, olevan ainoastaan kalastusta tukevia, eikä lohi- ja meritaimenkantoja elvyttävä toimi, joka on ELY-keskuksen tekemän muutoshakemuksen keskeisintä sisältöä.

Yli-Kemin kalatalousalue tukee ELY-keskuksen määrällisiä lohi- ja meritaimenten siirtotavoitteita ja -velvoitteita Ounasjoen ja Kemijoen latvavesille.

Kalatalousalue pyytää hallinto-oikeutta korjaamaan ja oikaisemaan aluehallintoviraston päätöstä lohi- ja meritaimenten istutusmääristä Isohaaran alla olevaan jokisuistoon/merialueelle niin, että suurempi osa määrällistä istukaslisäyksestä tehdään Ounas- ja Kemijoen latvavesille. Se palvelee huomattavasti paremmin lohi- ja meritaimenkantojen elvytystoimia.

## Ympäristö- ja luonnonsuojelulaki

### Käsittelyn puutteet

AVI ei ole päätöstä tehdessään tarkastellut vanhoja vesilupia. Vuoden 1962 vesilaissa oli luvan hylkäämisperuste, mikäli se heikentää vesien tilaa. VL 2§5 oli ehdoton luvan myöntämiseste.

*Lupaa rakentamiseen älköön myönnettäkö, jos rakentaminen vaarantaa yleistä terveydentilaa, aiheuttaa huomattavia ja laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia ympäristön luonnonsuhteissa taikka suuresti huonontaa paikkakunnan asutus- tai elinkeino-oloja. (264/1961)*

sama VL 2L §5 muutettuna 1994 kun liityimme EU hun.

*Rakentamiseen ei saa myöntää lupaa, jos rakentaminen vaarantaa yleistä terveydentilaa tai aiheuttaa huomattavia vahingollisia muutoksia ympäristön luonnonsuhteissa tai vesiluonnossa ja sen toiminnassa taikka jos se suuresti huonontaa paikkakunnan asutus- tai elinkeino-oloja. (1994/553)*

Kiistatonta on Kemijoella se, että voimalat pilaavat sekä yläpuolista, että alapuolista virtaa. Todisteena on Lapin ELY:n vesienhoidon osalta KeVoMu vesien luokittelu, jossa kaikki voimalan yläpuoliset ja alapuoliset vedet ovat voimakkaasti muutettuja eli pilattuja. AVI on todennut tämän tutkiessaan Kemijoen vesienhoitosuunnitelmia, jotka ovat päätöksen liitteenä. Tämä osoittaa kiistatta, että vesilain 2§5:ttä ei ole lupaprosesseissa noudatettu. Se, että lakipykälä on ollut ns. ”kuollut kirjain” ns. Vuotos prosessiin saakka, jossa AVI:a edeltävä Pohjois-Suomen vesioikeus ei piitannut myöskään silloin ko. pykälästä.

Seitakorvan voimala ja Kemijärven säännöstely on käsitelty vuoden 1962 vesilain perusteella ja lupaprosessissa on kiistatta tultu siihen lopputulemaan, että vaikka säännöstely pilaa järven ja pitkän pätkän jokea etenkin ylävirtaan, ei luvanmyöntämisestettä 2§5 mukaan ollut olemassa. Kiistatonta on myös se, ettei päätöstä oltu perusteltu. AVI:n olisi tullut päätöstä tehdessään tutkia joen vesiluvat ja tulla siihen johtopäätökseen, että vuoden 1962 lain perusteella myönnettyt luvat olisi tullut käsitellä uudelleen ja kiirehtiä Kemijärven alapuolisten voimaloiden kalatievelvoitetta ja vesilupien uusimista merelle saakka.

Huomattavaa on, että EU oikeudessa Weser- ennakkopäätös (C-461/13) asettaa joen pilaamiselle yhtä osatekijää tiukemman pilaamiskiellon osatekijän osan osalta. Pilaamiskielto on ollut katkeamaton jo vuodesta 1962 ja pilaamista kuitenkin on tapahtunut.

**AVI on viranomainen eikä tuomioistuin. Viranomaisella on velvollisuus tutkia asia ja perehtyä siihen puolueettomasti. Päätöksessä tulee ottaa huomioon varovaisuusperiaate, jota AVI ei ole tehnyt.**

Huomattavaa on, että AVI ei ole huomioinut EU:n lainsäädäntöön verrattavaa komission ohjeistusta, jolla selvennetään VPD tulkintaa. Biodiversiteetti-strategia julkaistiin 20.5.2020, jossa käsiteltiin myös virtavesiä.

Biodiversiteettistrategian osalta on mainittava, että kun se on sentään tullut voimaan 20.5.2020 olisi sen ollut olla keskeinen osa AVI:n päätösharkintaa. Viranomaisen päätösharkintaan kuuluu selvilläolovelvollisuus sekä varovaisuusperiaate, jota AVI ei ole käyttänyt. AVI toimii edelleen kuten oikeusistuin eikä viranomainen. Näyttövelvollisuus ja sen mahdolliset puutteet eivät rajoita päätöksentekovaltaa kuten oikeusasteissa, vaan viranomaisen tulee harkita kuinka esitetty ja esiin tullut asia vaikuttaa käsittelyssä olleeseen päätökseen.

**Huomattavaa on, että Lapin Liitto hyväksyi aloitteen Kemijoen ottamisesta mukaan Biodiversiteettistrategian kärkikohteeksi Suomessa (11.12.2023).**

Tässä muutoksenhaun kohteena olevassa päätöksessä AVI ei ole tutkinut Lapin Liiton asiakirjoja tai Euroopan komission keskeistä ohjeasiakirjaa 37 joka on hyväksytty kansallisesti käytettäväksi 26.11.2019. Ilmeisesti AVI ei ole saanut tai löytänyt ko. asiakirjaa, jossa on selvät ohjeet viranomaiselle, kuinka ohitusuomat patoihin tulee vaatia ja vesieliöiden tilaan parantaviin toimiin velvoittaa.

Tämä on erityisen huolestuttavaa sillä EU oikeuden ja yleisen kalatalousedun toteutumisen kannalta olisi ollut erityisen tärkeää huomioida ohjeen merkitys päätöksen kohteena oleville voimaloiden vaikutusalueille. Viranomainen on jättänyt virkavelvollisuutensa noudattamatta. Ohjeasiakirjassa on hyvä esimerkki joen padolle ja lieventämistoimille ohitusuoman ja oikaistujen uomien mutkittelun palauttamisella. AVI on jättänyt toimet ja niiden velvoitteen päättämättä.

## Perustuslaki

*”Perustuslain 2 luvun 6§ momentin mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä” ja edelleen 20§ momentin mukaan ”Vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille.”*

*Sekä lainsäätäjän, että lakeja toimeenpanevien viranomaisten on vallitsevan käytännön mukaan otettava ratkaisuissaan huomioon **perusoikeusmyönteinen laintulkinta.**”*

Lapin ELY-keskus on muutoshakemuksessaan todennut olosuhteiden oleellisen muutoksen, ja aluehallintovirasto on päätösperusteluissaan todennut ja vahvistanut saman asian.

Yli-Kemin kalatalousalue vetoaa perustuslaillisiin oikeuksiin kohdella ihmisiä ja yhteisöjä yhdenvertaisina ja vaatii hallinto-oikeutta mitätöimään AVIn linjaukset jättää Rovaniemen yläpuoliset Kemijoen vesialueet pois velvoitteiden piiristä tai siirtää niitä myöhempään ajankohtaan. Muutostarve on todettu koko Kemijoen vesistöalueella – tässä ja nyt – ei niitä voi alueellisesti valikoida eikä siirtää tulevaisuuteen!



## Kalastuslaki

Kalastuslain 1 luvun yleiset säännökset 1§ momentissa todetaan; ”*Kalastuslain tarkoituksena on parhaaseen käytettävissä olevaan tietoon perustuen järjestää kalavarojen ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävä käyttö ja hoito siten, että **turvataan kalavarojen kestävä ja monipuolinen tuotto, kalakantojen luontainen elinkierto sekä kalavarojen ja muun vesiluonnon monimuotoisuus ja suojelu.***”

Kalastuslain 1.luvun 4§ momentissa on määritelty; Tässä laissa tarkoitetaan: 1) kalavarojen hoidolla kalakantojen biologi sen monimuotoisuuden ja tuottokyvyn turvaamista kalastuksen ohjauksella sekä muilla kala kantojen tilaa ja kalastusmahdollisuuksia parantavilla toimenpiteillä; 2) kalakannalla samanaikaisesti samalla alueella elävien samaan lajiin kuuluvien kalayksilöiden joukkoa; 3) **vaelluskalalla lohta, järvilohtha, ankeriasta, nahkiaista, toutainta, taimenta sekä nieriän, harjuksen ja siian vaeltavia kantoja;**

Yli-Kemin kalatalousalue viittaa, a) kalastuslain tarkoitukseen turvata kalakantojen luontainen elinkierto, b) lain vaelluskalamäärittelyyn ja vetoaa hallinto-oikeutetta ohjaamaan ja korjaamaan aluehallintoviraston päätöstä niin, että kalojen ja muun eliöstön luontainen elinkierto mahdollistuu koko Kemijoen vesistön alueella ja niin, **että kaikki kalastuslain mukaiset vaelluskalat, myös siika ja harjus, otetaan huomioon velvoitemuutoksessa.**

Huomautamme, että nykyiset siian ja taimenen istutukset sisävesivelvoitteessa eivät riitä edes ylläpitämään, saati elvyttämään siika- ja taimenkantoja Kemijärvessä ja sen yläpuolisissa Kemijoen vesistöissä. Siikavelvoitteen tehottomuutta on pyritty korjaamaan vaihtokaloina, lisäämällä harjusistutuksia, mutta ne ovat osoittautuneet tehottomiksi.

Päätösprosessi AVI:ssa on kestänyt 7 vuotta, joten ELY-keskuksen hakemus ei ole voinut huomioida uusimpia kalastotiedusteluja Kemijärven osalta, ne ovat murheellista luettavaa siika ja etenkin taimensaaliiden osalta.

Myös AVI päätösperusteluissaan toteaa Kemijoen sisävesiosuuksien siikakannat olevan täysin istutusten varassa. Kalastotiedustelujen mukaan sekä taimen että siikasaaliit ovat voimakkaasti vähentyneet Kemijärvessä ja sen yläpuolisissa vesistöissä. Asiaan on saatava korjaus uusissa velvoitepäätöksissä. Istutusmääriä on nostettava 3–4 kertaiseksi siihen saakka, kunnes toimivat kalojen vaellusyhteydet ovat Kemijärvelle asti.

**Tavoiteasetanta kalateiden toiminnalle**

Aluehallintovirasto on päätöksessään jättänyt kalateiden toiminnalle tehokkuusvaatimukset määrittämättä, poiketen näin oleellisesti ELY-keskuksen muutoshakemuksen tavoitteista ja kriteereistä. AVI:n päätös on jättänyt asian voimalaitosyhtiöiden itsensä määrittämäksi. Näin ei voi olla!

Jotta kalateiden ja istutusvelvoitteiden tehokkuutta ja vaikuttavuutta voidaan ylipäätään seurata, katsoo Yli-Kemin kalatalousalue välttämättömäksi määrittää velvoitepäätöksiin kalateille numeraaliset tehokkuustavoitteet suhteessa vaelluskalojen kululle kalateissä ja poikastuottoaluiden kalamäärissä, aivan kuten ELY-keskus on hakemukseensa kirjannut.

Vesivoimaloita voidaan käyttää myös niin, että ne mahdollistavat kalankulun ohitusuomissa ja tutkimusta voidaan niin ikään suunnata siihen, miten voimalaitoksia käytetään kalankulun mahdollistamiseksi. Eli nykyinen tutkimussuunta – mitä haittaa kalatiestä on vesivoimatuotannolle – tulee kääntää suuntaan, miten voimalaitoksia käytetään niin, että kalan ja muun eliöstön kulku mahdollistuu voimalaitosten ohi!

SIGNATURES

ALLEKIRJOITUKSET

UNDERSKRIFTER

SIGNATURER

UNDERSKRIFTER

This documents contains 10 pages before this page  
Dokumentet inneholder 10 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 10 sivua ennen tätä sivua  
Dette dokument indeholder 10 sider før denne side

Detta dokument innehåller 10 sidor före denna sida

authority to sign  
representative  
custodial

asemavaltuus  
nimenkirjoitusoikeus  
huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt  
firmateckningsrätt  
förvaltare

autoritet til å signere  
representant  
foresatte/verge

myndighed til at underskrive  
repræsentant  
frihedsberøvende